

ปฏิบัติท่านพระอาจารย์มั่น

"ชุดงควัตรที่ท่านถือปฏิบัติเป็นอาจิณ ๔ ประการ

๑. บังสุกุลถังคชฺชงค์ ถือนุ่งห่มผ้าบังสุกุล นับตั้งแต่วันอุปสมบทมาตราจนกระทั่งถึงวัยชรา

จึงได้พักผ่อนให้คหบดีจิวรบ้างเพื่ออนุเคราะห์แก่ผู้ศรัทธานำมาถวาย

๒. บิณฑบาตถังคชฺชงค์ ถือภิกขาจารวัตรที่ยาวบิณฑบาตมาฉันเป็นนิตย์ แม้อาพาธไปในละแวก

บ้านไม่ได้ก็บิณฑบาตในเขตวัด บนโรงฉันจนกระทั่งอาพาธ ลูกไม่ได้ในปัจฉิมสมัยจึงงดบิณฑบาต

๓. เอกปิตถิกังคชฺชงค์ ถือฉันในบาตรใช้ภาชนะใบเดียวเป็นนิตย์ จนกระทั่งถึงสมัยอาพาธหนักจึงงด

๔. เอกาสนิกังคชฺชงค์ ถือฉันหนเดียวเป็นนิตย์ตลอดมา แม้อาพาธหนักในปัจฉิมสมัยก็ได้เลิกละ

ส่วนชุดงควัตรนอกนี้ได้อธิปฏิบัติเป็นครั้งคราวที่นับว่าปฏิบัติได้มาก ก็คือ อรัญญิกังคชฺชงค์ ถืออยู่ เสนาสนะป่า
ห่างบ้านประมาณ ๒๕ เส้น หลีกเร้นอยู่ในที่สงัดตามสมณวิสัยเมื่อถึงวัยชราจึงอยู่ใน เสนาสนะ ป่าห่างจากบ้าน
พอสมควร ซึ่งพอเหมาะกับการที่ภิกขาจารบิณฑบาตเป็นที่ที่ปราศจากเสียงอื้ออึง ประชาชนยำเกรงไม่รบกวน
นัยว่าในสมัยที่ท่านยังแข็งแรง ได้ออกจาริกโดดเดี่ยวแสวงวิเวกไปในดงพงลึกจน สุดวิสัยที่ศิษยานุศิษย์ จะติดตาม
ไปถึง ได้ก็มี เช่นในคราวไปอยู่ทางภาคเหนือเป็นต้น ท่านไปวิเวกบนเขาสูง อันเป็นที่อยู่ของพวกมูเซอร์ ยังชาว
มูเซอร์ซึ่งพูดไม่รู้เรื่องกันให้บังเกิดศรัทธาในพระศาสนาได้"

พระอริยคุณคุณาธาร วัดเขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น เรียบเรียง

"...พ่อแม่ครูอาจารย์มัน ท่านพาดำเนินอย่างถูกต้องแม่นยำ ถือเอาชุดงศกัวัตร ๑๓

("...ชุดงศกั 13 แต่ละข้อมีความหมายในการปราบปรามกิเลสทุกประเภท ได้อย่างอัศจรรย์ยากที่คาดให้ทั้งถึงได้ ดังนี้ 1.บิณฑบาตเป็นวัตร 2.บิณฑบาตตามลำดับบ้าน 3.ไม่รับอาหารที่ตามส่งที่หลัง 4.ฉันในบาตร 5.ฉันหนเดียว ในวันหนึ่งๆ 6.ถือผ้าสามผืน 7.ถือผ้าบังสกุล 8.อยู่รูกขมุขร่วมไม้ 9.อยู่ป่า 10.อยู่ป่าช้า 11.อยู่กลางแจ้ง 12.อยู่ในที่เขา จัดให้ 13.ถือไม่อยู่อิริยาบถนอน...")นี่เป็นพื้นเพในการดำเนิน และการประพฤติปฏิบัติจิตใจของท่านก็เป็นไปโดย สม่ำเสมอ ไม่นอกลุ่มนอกทางทำให้ผู้อื่นเสียหาย และริจะทำความเด่นความดั่งอะไรออกนอกลุ่มนอกทางนั้นไม่มี เป็นแนวทางที่ราบรื่นดีงามมาก นี่ละเป็นที่นอนใจ เป็นที่ตายใจยึดถือไว้ได้โดยไม่ต้องสงสัยก็คือปฏิบัติทาเครื่อง ดำเนินของท่าน

นี่ครูบาอาจารย์ที่เป็นลูกศิษย์ลูกหาของท่านก็มีจำนวนมากพากันดำเนินมายึดถือหลักนั้นแหละมาปฏิบัติได้ แพร่หลายหรือกระจายออกไปแก่บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายเป็นแขนงๆ หรือแผลงๆ อะไรออกไปให้เป็นที่สะดุดตา ไม่น่าใจอย่างนี้ไม่มี ท่านดำเนินอะไรเป็นที่เหมาะสมทั้งนั้น ก็มีแบบมีฉบับเป็นเครื่องยืนยันไม่ผิดเพี้ยนไปเลย

นี่เพราะเหตุไร เพราะเบื้องต้นท่านก็ตะเกียกตะกายก็จริง แต่ตะเกียกตะกายตามหลักธรรมหลักวินัย ไม่ได้ นอกเหนือไปจากหลักธรรมหลักวินัย หลักวินัยคือกฎของพระระเบียบของพระ ท่านตรงเป้งเลย และหลักธรรมก็ ยึดชุดงศกั ๑๓ ข้อนี้เป็นทางดำเนิน ไม่ได้ออกนอกลุ่มนอกทางนี้ไปอย่างทางอื่นบ้างเลย นี่จึงเป็นที่น่าอนุโมทนาเป็น อย่างยิ่งมาตั้งแต่ขั้นเริ่มแรกของท่าน

ต่อจากนั้นท่านก็ปรากฏเห็นผลขึ้นมาโดยอันดับอ้าคา ดังเคยเขียนไว้แล้วในประวัติของท่านจนกระทั่งเป็นผู้ ทรงมรรคทรงผลโดยสมบูรณ์ในหัวใจท่าน แล้วก็ประกาศสั่งสอนธรรมแก่บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายพร้อมทั้งปฏิบัติทา เครื่องดำเนินด้วยความมองอาจกล้าหาญ ไม่มีคำว่าสะทกสะท้านแม้ชนิดหนึ่งเลย นี่เพราะความแนใจในใจของท่านเอง ทั้งฝ่ายเหตุทั้งฝ่ายผล ท่านเป็นที่แนใจทั้งสองแล้ว

พวกบรรดาลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายที่เข้าไปศึกษาอบรมกับท่าน จึงได้หลักได้เกณฑ์จากความถูกต้องแม่นยำที่ ท่านพาดำเนินมา มาเป็นเครื่องดำเนินของตน แล้วถ่ายทอดไปโดยลำดับลำดา ไม่มีประมาณเฉพาะอย่างยิ่งภิกษุ บริษัท มีกว้างขวางอยู่มากสำหรับลูกศิษย์ของพ่อแม่ครูอาจารย์มันแตกกระจายออกไปการที่ได้ปฏิบัติทาเครื่อง ดำเนินจากท่านผู้รู้ผู้ฉลาดพาดำเนินมาแล้วเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก นี่ละเป็นที่ ให้ตายใจนอนใจ อุ่นใจได้ ผิด กับเราเรียนมาโดยลำพัง และปฏิบัติโดยลำพังเป็นไหนๆ

ยกตัวอย่างไม่ต้องเอาที่อื่นไกลที่ไหนเลย ผมเองนี่แหละเรียน จะว่าอวดหรือไม่อวดก็ตามก็เรียนถึงมหา แต่ เวลาจะหาหลักหาเกณฑ์มายึดเป็นเครื่องดำเนินด้วยความอุ่นแนใจตายใจสำหรับตัวเอง ไม่มีจะว่ายังงั้นมัน เป็น อย่างนั้น จิตเสาะแสวงหาแต่ครูอาจารย์อยู่ตลอดเวลาเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ครูอาจารย์มัน..."

พระธรรมวิสุทธิมงคล(หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี

(จากหนังสือ"หยดน้ำบนใบบัว")

"...ที่ผมได้ความรู้ความฉลาด จนได้มาแบ่งปันพวกท่านทั้งหลายนั้น ก็เพราะผมได้ ไปกราบครูบาอาจารย์มัน...ไปพบท่าน แล้วก็เห็นสภาพวัดวาอารามของท่าน ถึงจะไม่สวยงาม แต่ก็ สะอาดมาก พระเณรตั้งห้าสิบหกสิบ เจียบ! ขนาดจะถากแก่นขนุน (แก่นขนุนใช้ต้มเคี้ยว สำหรับย้อมและซักจีวร) ก็ยังแบกเอาไปฟืนอยู่นั้น.. ไกล ๆ ไน้น เพราะกลัวว่าจะ ก่อความสงบของหมู่เพื่อน... พอตัดน้ำทำกิจอะไรเสร็จ ก็เข้าทางจงกรม ของใครของมัน ไม่ได้ยินเสียง อะไร นอกจากเสียงเท้าที่เดินเท่านั้นแหละ

บางวันประมาณหนึ่งทุ่ม เราก็เข้าไปกราบท่านเพื่อฟังธรรม ได้เวลาพอ สมควรประมาณสี่ทุ่มหรือห้าทุ่มก็กลับกุฏิ เหาธรรมะ ที่ได้ฟังไปวิจัย... ไปพิจารณา

เมื่อได้ฟังเทศน์ท่าน มันอึม เดินจงกรมทำสมาธินี้... มันไม่เห็นดไม่เหน้อย มันมีกำลังมาก ออกจากที่ประชุมกัน แล้วก็เจียบ! บางครั้งอยู่ใกล้ ๆ กัน เพื่อนเขาเดิน จงกรมอยู่ตลอดคืนตลอดวัน จนได้ย่องไปดูว่าใครท่านผู้นั้นเป็นใคร ทำไม่ถึงเดิน ไม่หยุดไม่พัก นั้น... เพราะจิตใจมันมีกำลัง..."

พระโพธิญาณเถร (หลวงปู่ชา สุภัทโท) วัดหนองป่าพง อุบลราชธานี
(จากอัตตโนประวัติหลวงปู่ชา)